

Čechy nie sú protestantskou, ale katolíckou krajinou

Radomír Malý

17. mája 2020 ✚ *Spoločnosť*

Čechy nie sú protestantskou, ale katolíckou krajinou, a to aj napriek duchovnej kríze, v ktorej sa dnes Česká republika nachádza. Postupné miznutie katolíckych náboženských pradtadícii sa v krajine začalo už v období osvietenstva a prehĺbilo sa v čase existencie Československej socialistickej republiky. Najhlbšia kríza českého katolicizmu sa však začala po roku 1989. Pred 100 rokmi slávil svätú omšu 70 % českej populácie, dnes len 4 %. O českom katolicizme píše český historik, filozof a novinár Dr. Radomír Malý.

Česká republika je katolíckym štátom s hlbokou katolíckou tradíciou a je mylná predstava, že Česi sú najmä husitmi a protestantami. Český národ má hlboké katolícke korene, v spoločnosti je stále živá tradícia svätcov Cyrila a Metoda či svätého Václava. Husiti vrhli tieň na českú históriu, husitské hnutie bolo reakciou na upálenie českého kňaza Jána Husa, no husitské tradície vymizli ani nie za dve generácie!

Husitské hnutie, žiaľ, viedlo k apostázii časti obyvateľstva a silnému prenasledovaniu katolíkov. Protestantizmus sa objavil v Čechách v 16. storočí a takisto sa niesol v znamení útokov na katolíkov, po 30-ročnej vojne však význam protestantov v Čechách takisto výrazne upadol. Česká spoločnosť bola duchovne a nábožensky rozpoltená čiastočne aj v 18. a najmä v 19. storočí, pretože českí vzdelanci považovali Habsburgovcov za problém, a keďže Habsburgovci boli katolíckmi, získal tento problém čiastočne aj konfesionálny charakter.

Napriek tomu v 18. – 19. storočí viac ako 80 % českého národa vyznávalo katolícku vieru. Bolo veľkým nešťastím, že procesu národného prebudenia dominovali v Čechách liberáli a nepriatelia katolicizmu. Liberáli rozširovali propagandistické klamstvá, že katolícka Cirkev je nepriateľom českého ľudu, jazyka a literatúry. Vďaka ľuďom ako Masaryk a neskôr Beneš sa stal protikatolícky prístup v časoch existencie prvej Československej republiky (1918 – 1938) samozrejmosťou, napriek tomu však ešte v 20. a 30. rokoch 20. storočia sa hlásilo takmer 70 % českého obyvateľstva ku katolicizmu. Počet Čechov, ktorí voči katolicizmu zaujali antagonistické postoje však narastal. Tragédia českých katolíkov pokračovala v čase nacistickej okupácie a komunistického režimu, kedy zahynulo alebo bolo uväznených množstvo katolíckych kňazov i veriacich laikov.

Komunistická propaganda cielene útočila proti katolíkom. Ešte v 60. rokoch (podľa informácií z komunistických archívov) sa ale takmer 50 % českej populácie hlásilo ku katolicizmu. Veľký proces apostázie sa začal v novembri 1989, kedy paradoxne katolícka Cirkev získala svoju slobodu. V roku 1990 ešte stále 30 % českej populácie chodilo pravidelne do kostola každú nedeľu, v roku 2019 to však už boli len približne štyri percentá populácie (375 000 Čechov), čo je naozaj obrovský pokles. Dôkazy odpadnutia od viery sa v českej populácii dnes prejavujú v nízkom počte krstov či cirkevných svadiieb, drasticky klesol počet kňazov. V roku 1990 bolo na dvoch českých seminároch v Prahe a v Olomouci 453 seminaristov, dnes ich ostáva len 30.

Napriek uvedeným štatistikám platí, že Česká republika ostáva katolíckym a nie protestantským štátom. Katolíkov sú 4 %, počet členov nekatolíckych cirkví však klesol na úplne marginálnu úroveň.

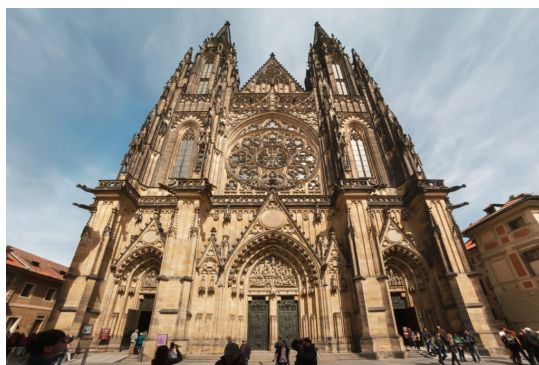

Zdroj: flickr.com

Po roku 1989 sa s požehnaním najvyšších politických kruhov začala v Čechách cielene presadzovať protikatolícka propaganda a samotná Cirkev nebola dostatočne aktívna či misionárska, aby dokázala týmto negatívnym tendenciám zabrániť. Počet katolíkov sa začal znižovať, je však potrebné rozlišovať medzi západom a východom Českej republiky, najmä Západ Čiech sa nachádza v hlbokom úpadku, podobne ako Nemecko alebo Francúzsko. Aj v Čechách sa už začali budovy katolíckej Cirkvi predávať na svetské účely, menia sa na sklady alebo byty. Odlišná je situácia na Morave a na hraniciach so Slovenskom, kde je katolícka viera stále živá a kostoly sú stále plné.

Vysvetlenie tohto javu je pomerne jednoduché. Na západe Českej republiky žili po stáročia príslušníci nemeckej menšiny. Po roku 1945 Beneš nástojil na vyhnaní nemeckého obyvateľstva, domy po Nemcoch prebrali presídlenci, z ktorých mnohí boli prívržencami komunistickej strany. Ich potomkom chýba vzťah k náboženstvu a viera je pre nich cudzia. Morava však ostala katolícka a katolícke tradície sú tu silné aj dnes. Napriek tomu ani Morava sa nedokáže ubrániť úpadku katolicizmu, najmä mladí sa stávajú nábožensky indiferentnými. Ale ešte stále sú na Morave plné kostoly a spovednice. Nedostatok moravských kňazov sa rieši pomocou pastorácie poľských kňazov a Moraváci sú Poliakom vďační za ich pomoc.

Existuje pre katolíkov v Čechách stále nádej do budúcnosti? Nie som optimistický, ale rovnako nevnímam situáciu pesimisticky. Je zrejmé, že odklon od viery bude generačne pokračovať. V Čechách však dnes žije dostatok pevne veriacich katolíkov, ktorí vedia Komu uverili a čo chcú, tí sa svojej katolíckej viery ľahko nevzdajú. Postupne sa objavujú aj pozitívne signály, napríklad Magistrát v Prahe súhlasil, aby sa znova umiestnila socha Matky Božej, ktorú v roku 1918 zvrhla ateisticko-socialistická antiklerikálna luza. Táto socha stála na Starom trhu.

Zdroj: wikipedia.org

Podľa vodcov luzy bola táto socha pripomienkou bitky na Bielej hore, v ktorej Habsburgovci porazili vojská českých stavov. Išlo však o vedomé klamstvo, socha pochádza z roku 1643 a bola postavená na pamiatku obrany Prahy pred Švédmi. Socha pripomínala českému národu jeho katolícku minulosť, a preto musela byť zlikvidovaná. Katolíci sa dnes rozhodli situáciu zmeniť a podarilo sa im to. Pražský Magistrát po počiatocnej neochote nakoniec súhlasil, že socha bude znova postavená na svoje bývalé miesto v septembri tohto roku. To predstavuje pre český katolicizmus nádej do budúcnosti.

Nech nám Panna Mária žehná a chráni českých katolíkov, ktorí dali českému národu veľmi veľa vzácnych osobností nielen v náboženskom, ale i v kultúrnom a vlasteneckom živote.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/cechy-nie-su-protestantskou-ale-katolickou-krajinou/>